

katalogfals
- en AVERY®-produkt

för broschyrer, kataloger etc.
som inte är hålslagna

BARN

I HEM
SKOLA
SAMHÄLLE

NR 6 OKT. 1962

”Där en stark fysik byggs spelar Kellogg's K Special en viktig roll.”

Så skriver den i Sun Valley, Idaho, verksamme Kurt Ekenberger, som i Amerikas förnämsta sportort framgångsrikt driver ett physio-therapy institut. I sitt spontana brev till Kellogg's fortsätter han:

”Många mödrar inser i dag vikten av att tidigt låta sina barn bygga en stark fysik. Under barndomen, när grunden för en väl utvecklad kropp läggs, är proteinet en av de mest väsentliga byggnadsstenarna i kosten. Kellogg's K Special är rikt på protein, fattigt på fett, har höga vitaminvärden och, vad som inte är minst viktigt, smakar delikat”.

Vi har intet att tillägga förutom den här deklARATIONEN av innehållet per 100 g K Special:

Protein	20,1 g	Niacin	7,1 mg
Järn	5,9 mg	Kolhydrat	77,6 g
Tiamin (B ₁)	0,6 mg	Fett	0,5 g
Riboflavin (B ₂)	1,1 mg	Växtfiber	0,8 g

Protein är äggviteämnen som varje människa behöver för sund tillväxt och normal kroppsuppbyggnad. Kellogg's K Special finns i Er livsmedelsbutik. Distribution: Kungshörnen AB.

BARN I HEM SKOLA SAMHÄLLE

Utgiven av
Målmännens Riksförbund
centralorganisation
för landets
föräldraföreningar

TIDSKRIFT FÖR FÖRÄLDRAR, LÄRARE, UNGDOMSLEDARE Nr 6 1962 Ärg. 16

Utkommer med åtta nummer per år, omkring den tionde i varje månad under skolåret (dvs. februari, mars, april, maj, september, oktober, november, december). Kostar tio kronor per läsår eller kalenderår. Prenumeration medför medlemskap i Målmännens Riksförbund.

Redaktionskommitté Direktör Fredrik Akerman (ansv. utg.) Rektor Peter Hammarberg
Fru Rosa Hellström-Olsson Studierektor K. G. Högländer Rektor Ottar Ottersen
Fru Elma Rehnfors
Produktion JE Carlstedt Förlag AB Redaktör JE Carlstedt I redaktionen Fil. kand. Margareta Edgardh

- 5 Anita Sällberg *Vad gör de på rasterna?*
- 6 Professor Torsten Husén *Mera gjort med mindre jobb*
Sammandrag av föredrag vid målsmannakonferensen i Sundsvall
- 9 Aina Nycander *Ett debattinlägg om fars roll*
- 10 Mors förvärvsarbete Från målsmannakonferensen i Sundsvall
- 12 Ungdomsintendent Anna-Greta Gustafson *Rapport om raggare*
- 14 Dr Gregor Katz *Hur bör barn bo?*
- 19 Dr Inga-Greta Agrell *Tyst vid vite eller tyst av takt?*
- 22 Agneta Heiner *Skola vad gav du?*
- 26 Gymnastikkonsulent Birgit Wenngren *Gymnastik som alla kan gilla*
- 28 Karin Stensiand Junker *Samhällets samvetsbarn II*
- 34 *Det farliga mörkret*
- 34 OMEP:s världskongress
- 36 Niklas hörna
- 42 *Läst i lärarpressen*
- 44 *Böcker*
- 46 *Nytt från MR*

Foto JE Carlstedt, omslaget Ivar Björnberg, s. 8 och 17 Lars Epstein, s. 18 Key L. Nilson, s. 20 och 21 Berndt Klyvare, s. 23 h. w. kbabel, s. 24 Lars H. Swanberg, s. 32

När Ni ringer eller skriver, vänd Er till Målmännens Riksförbunds kansli om det gäller prenumeration, adressförändring eller föräldraföreningsfrågor. Expeditionstid 9—13, lördagar och juli stängt. Postgiro 25 72 02.

Expedition: (se ovan)

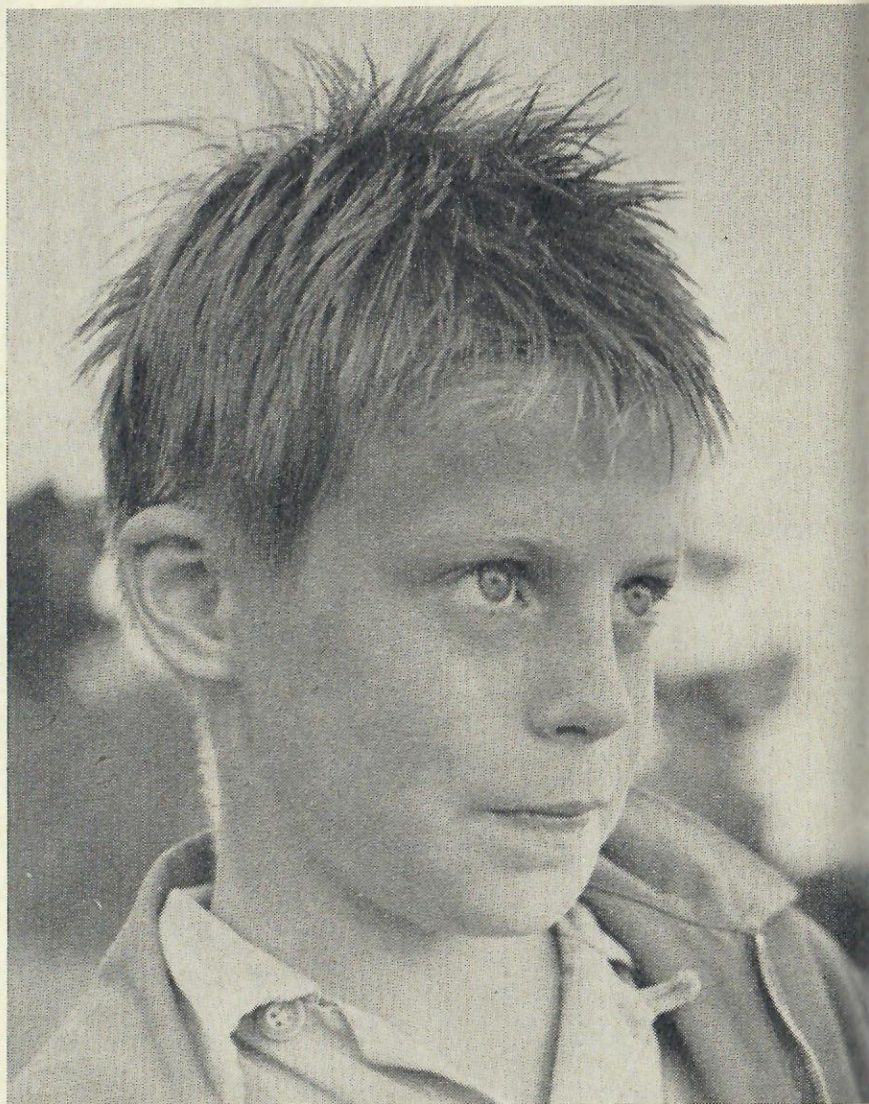
Målmännens Riksförbund
Regeringsg. 46, 2 tr., Stockholm C
Tel. 11 15 16, 11 15 17, 11 15 19

Redaktion:

JE Carlstedt Förlag AB
Majorsg. 12, Stockholm Ö
Tel. 60 60 41

Annonser:

Fru Ina Berth-Wahlgren
Tel. 51 65 52
(säkrast mellan 9—12)

Tyst

vid vite?
av takt?

Sekretess behövs i elevvården. Men lärarna har ingen annan tystnadsplikt än den som takten bjuder. Räcker det?

Av dr INGA-GRETA AGRELL

Vi föräldrar brister ofta i takt gentemot barnen genom att lämna ut uppgifter om dem, som de till varje pris vill ha behandlade med diskretion. Ingen förälder tror jag kan helt frikänna sig från en sådan försyndelse. Vi felar här inte avsiktligt — det är bara så att vi alltför lätt tappar känslan för att barn ofta är betydligt mer beroende av takt och finkänslighet än vuxna.

Det händer också ibland att upplysningar av ytterst privat karaktär angående en elev kommer ut från skolan. Föräldrarna blir upprörda och eleven blir upprörd. Man hade inte väntat sig detta.

Rektor brukar i kollegiet erinra om den *moraliska* skyldigheten att behandla upplysningar om eleverna med största diskretion. Erfarenheten har visat att denna diskretion har en helt annan valör än den *juridiskt* bindande sekretessplikt, som ävilar läkare, psykologer och socialarbetare. Brott mot sekretesslagen medför straffarbete som påföljd.

En ung socialarbetare ger i elevens intresse en del upplysningar i kollegiet

— detta kommer till elevens känedom, och hans kontakt med socialarbetaren är bruten. En kontakt, som kanske hade kunnat rädda honom från de mer eller mindre asociala engagemang, han hemfallit till.

En nitisk pedagog pressar av en flicka i sin klass noggranna upplysningar om en sjukdom av ömtålig karaktär, som tvingat flickan till några månaders frånvaro och tar sedan upp detta i kollegiet. Detaljer från diskussionen läcker ut, flickan etablerar total skolvägran och får fortsätta sin skolgång på annan ort. Ett socialt ingrepp med avsevärda både ekonomiska och psykologiska konsekvenser.

Sekretessplikt för lärare?

Det vore enkelt att säga så här: Naturligtvis ska läraren ha samma sekretessplikt som övriga människovårdande kategorier. Men lärarens ställning är beträffande diskretions- och sekretessfrågor ofta mycket svår. Han har utom kunskapsmeddelande två huvuduppgifter, ofta svåra att förena: Den ena att bevaka sin elevs intressen, alltså en individuellt människovårdande

uppgift, den andra att skipa rättvisa, och det är förvisso inte alltid som den dömande och den människovärdande uppgiften sammanfaller. Lärarens dubbla uppgift kan försätta honom i en mycket svår sekretesskonflikt.

En intresserad lärare vill lära känna sin elev och ett led i denna lovvärda strävan är att av skolläkaren få så fullständiga uppgifter som möjligt om patienten — eleven.

Det är förklarligt om denne lärare känner sig kränkt av, att man håller inne med vissa uppgifter av mer ömtålig karaktär.

En annan lärare sa till mej: "Du får inte säga ett ord mer än vad jag får släppa fram i kollegiet. Jag har ingen sekretessplikt och kan inte ha en sådan i mitt arbete. Det får räcka med den diskretion som hut bjuder."

Takt och sekretess — var går gränsen?

Ett gränsområde mellan takt och sekretess är när flera barn ställts upp på rad vid läkarundersökning och tillfrå-

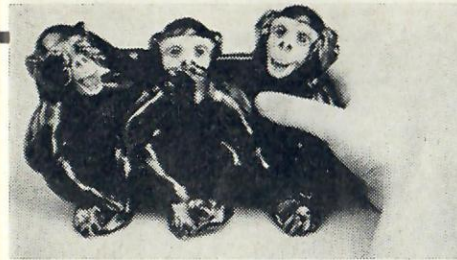
gats om sängväta, andra sjukdomar, psykiatrisk kontroll osv. En del vuxna berörs inte pinsamt av att inför andra få tala om eventuella sjukdomar. Barn upplever ofta sådana frågor som ohyggligt diskriminerande.

Här kan inga bestämda direktiv ges, vare sig för föräldrar angående takt och finkänslighet mot barnen, eller för lärare angående diskretion eller för sjukvårdande personal angående sekretessen.

Avsikten med denna artikel är att fästa uppmärksamheten på hur svårt det stundom ställer sig när olika grupper av människor dels har olika juridiska gränser för sin sekretess, dels har olika uppfattning om hur den bör tillämpas.

Vidare är avsikten här att fästa uppmärksamheten på att absolut sekretess inte ens alltid är av godo — det kan för elevens bästa vara nödvändigt att låta på sekretessen, men det bör i så fall ske med en absolut klar motivering, som man även redovisar för eleven.

Tyst vid vite? Tyst av takt?

Uppgift för föräldraföreningar

En uppgift för föräldraföreningar kan vara dels att försöka sätta sig in i sekretessfrågan och vad den innebär för olika yrkeskategorier, dels också att verka för att barnens behov av diskretion, sekretess och takt från de vuxnas sida respekteras tillbörligt. Barn bör i detta avseende ha samma rätt som vuxna.

Vidare kan föräldraföreningarna verka för att skolläkarens lokalförhållanden och arbetsmöjligheter i övrigt blir sådana, att varje elev kan undersökas med garanti för såväl takt och finkänslighet som diskretion och sekretess.

Sekretessfrågan är för lärarnas vidkommande under utredning. Här är inte platsen för ett bestämt ställningstagande längre än till konstaterandet av att sekretess behövs i elevvården. Och den behöver regleras genom bestämmelser och direktiv för att föräldrar och barn ska vara säkra på att deras önskemål om sekretess tryggas.

patienten och föräldrarna om vilka fakta jag får använda mig av, när jag diskuterar barnet-patienten i något sammanhang utanför skolläkarmottagningen. I de allra flesta fall överläts detta åt mitt omdöme. Om icke respekterar jag givetvis — min tystnadsplikt likmätigt — önskan om total sekretess.

Att jag sedan en och annan gång brister i taktfullhet mot den enskilde eleven må skrivas på den mänskliga ofullkomligheten — att man inte har intuition nog för att fatta vad varje enskild elev och situation kräver.

*

Om vi alltså inte kan uppnå tillfredsställande skydd för våra barn med hänsyn till vare sig sekretess, diskretion eller vanlig mänsklig takt och finkänslighet, så kan vi i alla fall genom att ha vår uppmärksamhet och vårt intresse riktade på hithörande frågor komma till så stor rättssäkerhet som möjligt för våra barn. Om vi i vår strävan siktar på stjärnorna så kanske vi i alla fall när skogsbrynet. ●